

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

13 de Legibus successionis collateralium alterius iuris quam Romani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

possessionem pollicetur: ex qua parte tamen ea lege admittebantur, si neque agnatus vllus, neq; proximior cognatus interueniebat. *d. s. ceterum, & d. l. leg. duodecim tab. l. 4. vnd. cog. P.* Sic etenim & cognatos a iure 12. tabularum incognitos, pratoris æquitas admittit, deficientibus agnatis. *l. i. cod. §. 1. de succ. cogn.* Et vt agnati succederent vsque ad decimum gradum, ordine prioritatis: ita & agnati vsque ad sextum. *§. fin. eo. computationem graduum docet l. 1. & l. jurisconsultus. de gra. affin. Vnde rationem, cur cognationis gradus non extenderentur ultra 6. apud Jul. Paulum lib. 6. tit. 11.*

3. *¶* Addidit *¶* prator, cum ob varias de intestatorum successione leges, iura de hereditate deferenda difficile comprehendere- rentur, edictum, vnde legitur, *¶* vnde agnati, quod inuauit omnes intestatorum hereditates. *in generaliter. 3. vnde legit. lib. 3. §. 8. P. tit. 8.* Fecitque agnatis gradus ad succedendum idoneos, ne quis facile decederet sine herede. *§. adhuc autem. de bon. poss. apud Iustin.* Ex cum lex 12. tabularum statuisset, vt repudiante primo vel proximo agnatorum, eidem amplius non deberetur hereditas, prator adhuc viam succedendi iudicem aperuit per edictum, vnde legitur, *¶* vnde proximi. *l. 1. §. quibus ex edicto. de success. edict.* quæ emendatio imperfecta a Iustiniano dicitur. *§. placebat autem. de leg. agn. succ.* Cum aliis etiam legibus quæ deferebant hereditates, siue cum Senatusconsultis, & beneficium prator bonorum possessionis, in l. vni. tit. vt ex legib. Senatuscon. bono. possess. detur in P. adiecit & bonorum possessionem, per quam decem personas præferbat in successione emancipati manumissori extraneo, qui filium liberum alterius emerat, iuxta l. 2. de patri. qui fil. dista. C. nempe patrem, matrem, auum, auiam ex parte patris & matris, filiam, filiam, fratrem, sororemve consanguineos vel vterinos, §. quæ autem. *¶* *¶* sunt autem, de bon. poss. vbi *¶* enumerantur omnes bon. possess. ad ea testamentis. octo ab intestato.

4. *¶* Ceterum *¶* iure nouissimo, tanta ylu remediorum, & varietatis Labyrinthi, omnesque differentie istæ cognationis & agnationis in successione intestati defuncti antiquantur, nec considerantur in iure nunc ciuili Romanorum scripto. Sed cognati cum agnatis defuncti, si in æquali gradu sint, æqualiter succedunt: si soli, in priori gradu posteriores gradus excludunt. Sublata etiam sexus differentia. Et si plures sunt, in capita succedunt non stirpes. *auth. in successione. de suis & legit. lib. auth. post fratres. C. de legit. hered. §. his autem. §. illud. §. si vero neq; de here. ab int. ven. in auth. Idipsum sancitum, in C. le. N. sigoth. lib. 4. tit. 2. l. 8.* Et ita omnes tam agnati quam cognati suo ordine vsq; ad decimum gradum vocabuntur. *Ang. & alii in §. fin. de succ. cogn. ¶* Singulare *¶* autem prohibet in feudorum successione, in ducatu, marchionatu, comitatu, & in regno, vt cognati & agnati succedant etiam vsque ad centesimum & ultra gradum, secundum Baldum *in tit. de feud. Marchia, num. 6. Notat Guil. Bened. ad c. Raynatus, ad ver. & uxorem nomine, num. 91. & 92. de testa.* Is tamen in §. hoc quoq; de successio. feud. explicare videtur cum distinctione: ne succedat in feudo inter collaterales, nisi vsq; ad septimum gradum, inter ascendentes vero masculos, vsq; ad infinitum. Quod & firmat in §. hac quoq; de iis qui feud. dare poss. in consuetud. feudo.

6. *¶* Ceterum *¶* obseruandi sunt casus, in quib. nec ad decimum vsq; cognati aut agnati succedunt. Primus, si agatur de successione liberti: nam agnati & cognati patroni, non succedunt nisi vsq; ad quintum gradum, §. sed nostra constitutio, vtr. multis. de suc. libe. apud Iustinian. 2. In eo qui deceffit post inestas contractas dupias, vt ei non succedant proximi vltra tertium gradum, siue ascendentes sint, siue descendentes, siue collaterales. *l. si quis in. est. C. de incest. nupt.* Idipsum verum 3. dicunt in damnato de aliquo crimine publico, in quo confiscatio locum habere posset. *authen. bona damnatorum, de bon. profori. C.* nisi damnatus fuisse ex forma statuti, quo casu succederetur ei vsque ad decimum gradum iure communi. *Bal. in l. 2. qui test. fac. poss. C.* In Gallia tamen confiscato corpore, confiscantur & bona, & excluduntur a fisco agnati, & alii: nisi quid nominatim a iudice referretur illis dum dicitur sententia. Quarto, agnati & cognati militum, iure ciuili non succedebant, nisi ad quintum vsq; gradum, quo deficiere bona fisco & principi quærebatur, *l. 2. de vetera. milit. succes. v. pote ex præsumptione certissima, quod ex militari præda, quæ populi seu principis est, quæ sita essent: & facile eo redirent, vnde separata essent. ¶* De *¶* bonis autem militum cælestis militia, sacerdotum & aliorum ex clero, quid sentiendum sit, respondet Pontificia iura: bona intuitu ecclesiæ, vel ex ecclesiis quas regunt, vel quæ illis commissa sunt, acquisita relinqui ecclesiis debere, aliis vero aliunde quæ sitis succedere proximiores ex genere. *c. 1. de success. test. c. 2. & c. cum.*

in officio, de test. c. 1. *¶* *¶* de pec. cleric. pen. & fi. 12. q. fi. h. si quis presbyter. *¶* *¶* licentiam. *¶* de epis. *¶* cler. In Gallia tamen, nescio quogenio receptum video, clericos de fructibus beneficiorum possessorum, libere posse disponere. Et proinde in illis etiam, tanquam in bonis propriis intestati, posse proximis succedere. *gl. in c. present. de offic. ord. in 6. gl. in §. item quod si in ecclesiæ. de ann. in pragm. sancti. de vers. acquisitos, Masuer. in praxi, tit. de successio. §. si de consuetudine regni. Guil. Bened. in c. Rayn. ad ver. & uxorem nomine Adelasiam, v. dec. n. 264. Exstat const. iur. Caroli V. lata an. Dom. 1385. mens. Octob. nisi intestati fuissent monachi, qui nihil habere censentur, quod monasterii non sit. *auth. ingressi. de sacro. eccl. Notat tamen Hostien. in c. si de pecu. cler. quod constitutio, quæ permittit disporre clericis de fructibus, non excusaret eos a peccato, qui tempore mortis diuitibus existentibus proximis, prætermisissis pauperibus, bona relinquunt. Quod & scribunt Hugo Cardinalis, & Archidiaconus, in sum. 12. q. 3.**

De legibus successiois collateralium alterius iuris quam Romani.

CAP. 13.

- 1 Collateralium successiois intestati mortui leges nationum. & num. seq.
- 2 Vidua defuncti a proximo, ad quem deferebatur intestati hereditas, ducenda erat.
- 3 Orba mulier quæ. & lex orba.
- 4 Familiarum splendorem conseruari, ad Reipublica pertinet utilitatem.
- 5 Ad alienigenas bona ne transferantur regni, Reipublice interest.
- 6 Femina a successione intestati exclusa, quomodo filius ex ea excludatur.
- 7 Femina quæ excluduntur ab intestati successione, lege Salica, Ripuariorum, Constantini Porphyrogenita. & num. 8. 10. 11. & 12.
- 9 Imaginaria venditio in quibusdam iuribus ab alienandis.

Quæ diximus proxime, *¶* iuris ciuili Romanorum sunt, partim a iure diuino Græcorum quæ legibus delibata, partim proprio more & consuetudine constituta. Et proinde non arbitror alienum ab eorum explicatione, fontes indicare, & de aliari nationum seu gentium moribus successiois obiter quædam referre. In lege Moyfis, Deo iubente & auctore promulgata, sic scriptum est, ad consultationem de hereditate patris mortui sine liberis petita per filias Salphaad. *Name. c. 27. Iustam rem postulant, filie Salphaad, da eis inter cognatos possessionem patris sui. Et in hereditatem succedant. Ad filios autem Israel loquitur hæc. Homo cum mortuus fuerit absq; filiis, ad filiam eius transibit hereditas: si filiam non habuerit, habeat fratres sui cesores suos. Quod si & fratres non fuerint, dabis hereditatem fratribus patris eius: si autem nec patres habuerit, hereditas dabitur iis qui & proximi sunt. Erug. hoc filius Israel sanctum lego perpetua. Hanc legem explicans Origenes, in d. c. 27. Hæc, inquit, quid vigoris habuit secundum historiam: palam est omnibus, qui sciunt, leges istas non solum apud filios Israel custodiri, sed apud omnes homines, qui tamen legibus viuunt. Et rursum in eundem locum, supponitur lex de successione, vt primo filius, secundo filia succedat: tertio frater: quarto, patris frater. Quintus vero gradus certum aliquem non designat, sed qui unq; ex omni familia fuerit succedat. Prorogauit & legem illam successiois agnatorum intestati Deus ad filios patris, *Num. 36.* non tamen voluit vt absolute succederent exclusis omnino filiabus vel proximis mulieribus, sed ea lege, vt filie ducerent filios patris, & remaneret in familia Ioseph hereditas Salphaad: sicq; filia Salphaad nupserunt filiis patris sui, de familia Manasse, qui fuit filius Iosephi. Ita & lex successiois videbatur proximorum constituta, vt qui volebat succedere iure proximitatis, cogere vna vxore defuncti sine s.bole in vxore ducere, vt suscitaret ex nomine defuncti semen. Et si proximior respuisset viduam, ius ad sequentem gradum deferretur & vxoret & hereditatis, solueretq; vidua reiecta relicti calcei, & spueret coram relicte in terra in contemptum eius, vnde in ppetuū op. p. b. r. i. dicere- tur apud posteros eius domus, domus dilcalceati. *Deu. 25. & Ruth. 3. & 4. cc. Sic. v. sic. d. c. 25. Deu. בְּיָמֵי חַיֵּי הָאִישׁ יָבִיאוּ אֵת חַיֵּי הָאִישׁ וְהָיָה לָהֶן כַּחֲמוֹתָיו וְהָיָה לָהֶן כַּחֲמוֹתָיו וְהָיָה לָהֶן כַּחֲמוֹתָיו וְהָיָה לָהֶן כַּחֲמוֹתָיו* ven. *krasemo bisrael. heb. ch. al. 2. hanabhad. id est, Et vocabitur nomen eius in Israel. domus accinctos & costriatos liberos habebit. & calcei. Hinc arbitror Græcos leges successiois mutasse, quæ proximiores agnati vel masculi cognati sceminas orbas, filias & proximas defuncti, vel ducere in vxores, vel matrimonio. coll. cas.**

Legem

sed de genere patris. *l. pronuntiatio*, & *l. seq. de verb. sign.* ratione cuius defertur successio intestati. Et quamuis mutetur sexus in nepote, & si ratione sexus idoneus videatur successioni: tamen remanet substantia aliena radicis exclusa, & fructus non censetur genuinus eius arboris vnde mater excidit, vt potius de substantia mariti matris sit, veluti ex alterius arboris infusione editus. *Auth. cessante, de leg. her. l. Gallus, §. nunc videndum, de lib. & pos. §. cum finis, de hered. que ab int. deser.* cuius substantiam & genus refert, §. hoc autem notandum, de iis qui seu. da. poss. in v. s. b. seu. c. vulnerato, l. q. l. si. C. de nas. lib. l. fin. §. fin. C. de nupt. tot. tit. de fil. presbyt. Ita origo eius huic masculo ex filia & extraneo edito officit, & origo hic nõ conuenit, quæ debet concurrere cum sexu masculino: vnde effectus non potest sequi successioni. *ex origine formatur euentus, l. nam origo, quod vi aut clam, P. l. si filius familiaris, in fin. ad Macedo. C. Quemadmodum, si filia ex filio agnato nascatur, illa excluditur hoc iure statutorum, l. voluntas, & ibi interpr. C. de fideicom. l. lege duodecim tabularum, C. de leg. her. quod cum origine proba non concurrat: sexus. Duo enim hæc sunt necessaria ad conseruationem agnationis, sexus masculinus, & quod ex masculinis agnatis quis genitus sit, §. 1. de leg. agn. suc. quorum altero deficiente, quia substantialis causa ex his componitur iunctis, deficit succedendi potestas. *arg. l. fin. de affesso, C. auth. at si contractus, de fid. instr. C. l. si qui discenta, §. vtrum, de reb. dub. P. §. si plures, de hered. instit. apud Iustinia. l. si heredi plures, de cond. inst. leg. s. ap. de verb. sig. §. Referat**

7 † quasdam leges gentium variarum, quæ id ipsum ex contextu confirmant. In legibus Salicis, *lib. leg. Sal. tit. 6. 1.* fortes quidem defunctorum, aut illis non existentibus soror matris & patris, vocantur ad successionem vt propinquiores. Sed postillas generationes, quicumque proximiores fuerint præferuntur, qui ex patruo genere veniunt. Additurque postea hæc lex. *De terra vero Salica in mulierem nulla portio hereditatis transit, sed hic virilis sexus acquirit: hoc est, si in ipsa hereditate succedant. Sed ubi inter nepotes aut pronepotes post longum tempus de allode terre contentio suscitatur, non per stirpes sed per capita diuidatur.* Obseruabant tamen Salica rei successores, propinquitatis gradum: vt potior esset qui propinquior: nisi si propinquior cessisset iuri proximitatis: & vt lex loquitur, nisi se exemisset de parentilla publice & forma præscripta, quia tunc nec proximis succedebat, nec proximis illi. *eo. lib. tit. 6.*

8 † In † legibus Ripuarie, tit. 8. de allode eadem proprie disposita. *Leg. 2. Si pater materq, non fuerint, frater & soror succedant. l. 3. Si autem nec hos habuerint, tunc soror matris patrisq, succedant, & deinceps vsq, ad quantum geniculum, qui proximus fuerit, in hereditate succedat. l. 4. Sed dum virilis sexus exstiterit, femina in hereditatem auiscam non succedat.*

9 † Ceterum † in lege Ripuarie, si quis libertum suum ingenuitati restituerit, & effectisset, quem vocant Denariatum, succedendi aliam constituebant regulam. Et legem ita habebant, in legib. Ripuar. tit. 59. §. 4. *Si autem, homo denariatus, abique liberis accesserit, non alium nisi siscum nostrum heredem relinquat.* Vocat Pipinus, in legibus additis legibus Longobardinis & Francicis, tit. 10. hominem denarialem, quem æqualem facit in iure succedendi, homini chartulario. Denariatum autem hominem quomodo facerent, pater ex alia lege Ripuariorum, cuius verba. *ubi supr. §. 1. Si quis libertum suum per manum propriam seu per alienam in presentia regis, secundum legem Ripuariam ingenuum dimiserit per denarium, & eiusdem chartam acceperit, nullatenus permittimus eum in seruitium inclinare sed sicut reliqui Ripuarii liber permaneat.* Erat, vt opinor imaginaria venditio iuris patronatus, qua consentiebat patronus ingenuitati liberti. Sicuti mos erat olim in emancipationibus liberorum seu filiorum patrem obseruare vanas venditiones & figuratas vna, vt ait Accursius, nummo interueniente, quibus, si contracta non esset fiducia, successionem filia se ablegabat ante Iustiniani constitutionem, *l. fin. & ibi glo. in verb. figuratus, de emancip. libero, §. fin. de leg. agn. success.* Hoc ius autem ingenuitatis libertus tantum a principe consequebatur consentiente patrono, quia ex ea restitutione ius successionis patronus amittebat. *l. penult. & fin. de natal. rest. lib. 40. P. tit. 11.* Atque per emancipationem familia: adhibito libripende & testib. fiebat translatio hereditatis per emtionem imaginariam, §. *sed vt nihil antiquitatis, de test. Vp. in tit. tit. 2. 0. es seu numus vnus, dicitur causa tantum adhibitus, l. cum in 36. & l. si quis, 38. de contrah. emt. l. sicut, 20. loca. P. non veri pretii causa. Imaginaria etenim venditio non est, quæ fit pretio accedente. l. imaginaria, 16. de reg. iur. P.*

10 † Lex † Langobardorum, prohibet ne vlla mulier ab intesta-

to succedat, præter filiam, sororem, & amitam, non alia vltioris gradus, estque sanctio eius rei Astulphi regis, in *l. re colimus, de successio. lib. 2. leg. Langobar. Meminit eius glo. in §. hoc ante, in ver. legibus, qui feuda dar. poss. in v. s. b. seu. do. Alberic. de Rosat. in dictiona, in ver. femina, in vltim. §.*

Existat † etiam Constantini Porphyrogenetæ Imperatoris Orientalis constitutio. *lib. 1. iur. Orienta. 2. consuet. Porphyr. Constantini. περὶ τῶν ἀδελφῶν τελευτῶντος χωρὶς πατρῶν, de laicis decedentibus ab intestato sine liberis.* In qua statutum, *μη κληρονομήσῃ τῶν ἐν πλῆθει συγγενῶν αὐτῶν: ἀλλὰ τὸ τέκνον τῆς ἐκείνου ἢ τῶν τελευτῶντος ἀσχετικῶν εἰς Ἰουλιανὴν διαδοῖς, συνέσεισόμενον τότε καὶ τῶν πτωχῶν τῶν οὐκ ἐστὶν ἔλεος, ἀλλὰ τὸ ἀπεντεύξασθαι ἐκ τῶν ἐπιπέπων, id est, non succedere, huiusmodi decedentibus sine liberis ab intestato, ex linea transversali cognatos, sed tertiam partem bonorum eorum qui sic moriuntur, ad pias causas saluare, & anime largitionis procedere: cum eo etiam collectis pretis seruorum qui mortuus est, vtpote in eo ipso liberatis.* Alia Athanasii Cæsaris est constitutio, in lib. 2. iuris Orientalis circa finem, quæ bona in tres trientes intestati filii partitur: vnumque defert pauperibus: alium patri vel matri: alium, sponse vel coniugi.

Quando succedant sibi ab intestato vir & vxor. CAP. 14.

- 1 Vxor marito ex lege Romuli quomodo cum liberis & sine illis marito succedebat. Quomodo iure Pontificio vxori viri, & iure ciuili, & ex moribus locorum. 2. 4. §.
- 3 Vxor num excludatur a successione mariti intestati a socio liberalitatis, vel collegio.
- 6 Dotis lucranda consuetudo an inspicienda secundum domicilium mariti, an secundum locum, ubi contrahitur matrimonium.
- 7 Dotis & incrementi eius lucrandi consuetudo in vxore vel viro pramortiente, an locum habeat in sponsa de presenti, an si seorsim non sit. & nu. 9. & 10.
- 8 Vxor an censetur ante annos nubiles ducta. 1. Dos quomodo restituenda, & qua dilatione.
- 12 Dotis & augmenti lucrum quomodo censendum, morientibus simul vxore & marito.
- 13 Vxor & maritus quomodo sibi succedant Parisiis in conquestibus.
- 14 Vxoribus Galli antiqui in quantum succedebant. & contra. Lex de eo Francorum, Parisiorum, Saxonum, & aliorum Gallorum, & num. 15. 16. & 17.
- 18 Affrayamenta vxoris & mariti.
- 19 Vxor marito cum filiis, & sine iis cum propinquis quemadmodum succedit marito lege Boioariorum, Westgothorum, Caroli Magni, Parisiis ciuili Orientalis & Occidentalis imperii. & num. 20. 21. & 22.
- 22 Sponsa de presenti an succedat marito, & contra maritum ei.

DE vxorum † successione & maritorum, mores diuersi & leges varie. Iure prisco Romuli, vxor per facta farris ducta, coniugio nulla re dissolubili iungebatur. Eratque mulier viro obsequens & pudica, & domus domina æque, ac maritus, & in eius defuncti bona succedebat heres sicut parentis filia. Ex alio quidem, si is liberis carens ac intestatus decederet: quod si prolem haberet, ex æquo cum liberis, Dionys. Halicarnass. lib. 2. antiqu. Romæ. *Vlpian. tit. 2. 1. & 29.*

Successu † temporis lex illa antiquata Romæ, atque vt maritus a successione vxoris intestatæ, sic vxor a mariti successione repulsa est. Sed prætoris remedio postea, deficientibus descendentibus, ascendentibus & collateralibus vsq; ad gradum decimum, & vltra in feudis, & post patronos patronasq; septima species bonorum possessionis intestati delata fuit viro & vxori superstitibus, sicut autem bonorum possessiones de bon. poss. ap. Iust. *Modestus in l. 1. quis ordo in bon. poss. §. 1. P. Quando videlicet iustum fuisset & legitimum matrimonium, quod vsq; ad mortem durauerat. Idq; & ius ciuile probauit Imperatorum. l. 1. C. vn. vir. & vxor. l. 1. eo. tit. P. Quod & puto considerandum, si matrimonium hodie non fuerit thori causa separatum ex causa fornicationis seu adulterii, & ex literis, ca. significasti, de diuort. l. consensu, de repud. C. qua causa cum coniux seu etiam dote vel donatione propter nuptias priuatur in pœnam adulterii, in commodum innocentis coniugis, cap. plerumque, de donationib. inter virum & vxorem, l. viro, atque vxore. solut. matrim. P. & multo magis priuabitur hereditate*

